І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 150. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 6-го СЕРПНЯ, 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 6, 1959. No. 150. VOL. LXVI.

КОНГРЕС ПРИЗНАЧИВ НА ОБОРОНУ 39,228,239,000 ДОЛЯРІВ

Вашингтон. — 4-го серпня Конґрес призначив на оборону країни 39,228,239,000 долярів, які можна буде видати у фінансовому році, який почався 1-го липня ц. р. Оборонний бюджет — це найбільша позиція у федеральних видатках. Цьогорічний оборонний бюджет тільки на 19,961,000 дол. менший від тієї суми, якої домагався президент Айзенгавер, але в ньому є численні зміни, бо Конґрес зменшив видатки на деяку зброю, а на іншу побільшив. І так на далекосяжні керовані ракети Конґрес признав більше від того, чого вимагав Президент, те саме зробив Конґрес із тією сумою, яку Айзенгавер проєктував на модернізацію наземних військ. Конґрес признав в бюджеті фонди на будову другого атомового літаконосця, а Президент вимагав менше фондів на будову звичайного літаконосця. Загальна сума на оборону — це компроміс між тими проєктами, які були ухвалені окремі палати Конґресу. Цей компроміс осягнено на спільній конґресовій конференції. Признана сума 39,228,239,000 долярів є на 379,900,000 долярів більша від того, що призначила була Палата Репрезентантів, і на 366,100,000 менша від суми, призначеної Сенатом. Ухвалений законопроєкт має ще підписати Президент. В дійсності видатки на оборону можуть виносити коло 41 більйона долярів, бо залишилися фонди, невидатковані у фінансовому 1959 році і в попередніх роках. Признавши фонди на оборонний бюджет, Конґрес ухвалив вже 9 із 16-ох законопроєктів про видатки на урядові аґенції в біжучому фінансовому році. Всі ті 9 законопроєктів уповноважнюють уряд видати 53,743,555.354 доляри, на 120,990,580 долярів менше від того, чого домагався Президент. 5 законопроєктів про видатки вже прийняті окремими палатами Конґресу, але ще мають бути узгіднені на спільних конґресових конференціях. Палата призначила в цих 5-ох проєктах видати 11,664,216,254 доляри, на 797,643,565 долярів менше, як вимагав уряд. Сенат додав до проєктів уряду 727,510,393 доляри, і тому видатки у цих 5-ох законопроєктах збільшив на 70,133,152 доляри понад вимоги уряду. Залишаються ще два законопроєкти, які не прийняті обидвома палатами Конґресу. Палата Репрезентантів призначила на допомогу закордонові 3,191,782.000 долярів на 774,495.000 долярів менше від урядового проєкту. Сенат ще не вирішив висоти суми на цю допомогу. 16-ий законопроєкт — це справа видатків на військові будови. Покищо тільки комісія в Палаті Репрезентантів признала на цю ціль суму 1,554,200.000 дол. Згідно з прийнятим законопроєктом стан армії має виносити 870-000 вояків, летунства — 845,000 летунів і фльоти — 630,000 моряків. Крім цього є призначені фонди на збільшення корпусу морської піхоти з 175,000 до 200,000 моряків, а армійської резерви з 270,000 до 300,000 резервістів. Крайова Ґвардія має становити 400,000 ґвардистів, хоч уряд плянував зменшити цей стан.

Сен. Гомфрі вносить новий фармерський законопроєкт

Вашингтон. — Сенатор-демократ Гюберт Г. Гомфрі заявив, що він плянує внести такий фармерський законопроєкт, який вдоволив би уряд і секретаря рільництва Езру Тефта Бенсона, який постійно нарікає, що „досі Конґрес не давав йому такого фармерського закону, який він міг би з переконанням здійснювати". Сен. Гомфрі сказав, що його законопроєкт є узгіднений із партійними провідниками. Цей законопроєкт дасть секретареві рільництва все те, чого він вимагає. В законопроєкті будуть окремі пункти, які вирішуватимуть справу фармерської продукції і надвишок рільних продуктів, проблему продажу надвишки харчів і фармерських кредитів. В цьому законопроєкті є нова система, як підтримувати на відповідній висоті прибутки фармерів.

Сен. Джевітс пропонує видати „бонди миру" на суму $ 25 більйонів

Вашингтон. — Сенатор-республіканець Джекоб К. Джевітс у своїй промові в Сенаті пропонує видати „бонди миру" на суму 25 більйонів долярів, які могли б купувати окремі громадяни та тим способом поборювати інфляцію доляра. Коли б вдався продаж цих довготермінових бондів, тоді уряд не мусів би затягати короткотермінові позички, від яких треба платити високі відсотки. „Ключем до нашого державного становища і до майбутньої нашої економічної політики — є досяжність кредитів для федерального уряду з такими відсотками, які свідчили б про наше довір'я до нашої сили і до нашого державного майбутнього", — сказав сен. Джевітс. Уряд в другій половині фінансового року, головним чином при кінці календарного року, мусить позичати гроші на короткий реченець, поки не надійдуть вплини з податків, що дістьcя вже в перших місяцях календарного року, і від тих позичок платить високі відсотки.

В АМЕРИЦІ

● **Армійський гелікоптер** врятував 15-річного Джана М. Овенса з Великого кеньйону в Арізоні, де він перебував при температурі 120 ступнів 7 днів, живлячись кактусами та диким горохом. Його товариші-спортовці 30-річний священик Юджен Гевіген і 16-річний Валтер згинули в кеньйоні.

● **Адмірал Герберт Дж. Гопвуд** повідомив, що Тихоокеанська фльота незабаром матиме два нові літаконосці: „Кітті і Говк" і „Канстелейшен". Адмірал сказав, що він потребує ще кількох таких 60,000-тонновних літаконосців.

● **У Гавані** заарештовано ще п'ять змовників проти режиму Фіделя Кастра. Згідно з приватними інформаціями досі на Кубі, головним чином у східніх провінціях острова, заарештовано 50 осіб за „контрреволюційну" діяльність.

● **З Чарлзтону**, Південна Каролайна, повідомляють, що там 33-го серпня стався найсильніший від 1939-го року землетрус, який, проте, не спричинив великої шкоди. Землетрус чути було в численних місцевостях стейту, як відгомін далекої громовиці.

● **У червні ц. р.** привезено до ЗДА з-за кордону товарів на суму 1,369,400,000 долярів — на 8 відсотків більше як у травні ц. р. і на 33 відсотки більше як у червні 1958 року. В цьому імпорті значно зросла кількість нафти і її продуктів, залізної руди, алюмінію і міді.

● **Працівник Американського Природничого Музею** в Ню Йорку ентомолог Джан С. Паллістер ствердив, що цього року метрополітальний нюйоркський район переживає „інвазію" комарів. На весні і напочатку літа — заявляє він — було багато дощів і внаслідок цього по калюжах і вологих місцях розмножилися комахи. В Ню Джерзі цього року найбільше комарів.

ЗДА ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ ДО ЗУСТРІЧІ ХРУЩОВА

Вістка про відвідини совєтського диктатора Нікіти Хрущова в Америці викликала одну з найбільших сензацій в країні і в світі, при чому, як це звичайно в демократичному суспільстві буває, думки і погляди на цю зустріч поділені. На підставі дотеперішніх голосів можна вважати, що головна американська опінія зводиться радше до переконання, що ці відвідини є „потрібним злом" та погоджується з ним. Представники державного департаменту в порозумінні з совєтським амбасадором Меншіковим виготовляють тепер пляни цих відвідин а до Вашингтону надходять листи з всілякими пропозиціями від стейтів, міст і навіть поодиноких громадян. Більшість заявляє бажання співпраці з урядом у влаштуванні цих відвідин і навіть посадник Дітройту, який відмовився був прийняти совєтського заступника прем'єра Козлова, тепер висловив готовість прийняти Хрущова і виявити йому „належну гідність, респект і прихильність". Филаделфія пропонує, щоб Хрущов відвідав головно Залю Незалежности, в якій була проголошена Декларація Незалежности З'єдинених Держав та Дзвін Свободи. — Тим часом з Москви наспіла вістка, що Хрущов сам бажав би зокрема відвідати столицю країни, Вашингтон, а дальше Ню Йорк, Филаделфію, Шикаго і Сан Франсіско. Передбачається також його відвідини важливіших фабрик та фармерських околиць. До відповідної зустрічі Хрущова приготовляються також опозиційні до цих відвідин групи. Передбачається, що з приїздом Хрущова багато церков дзвонитимуть в дзвони так само, як дзвонять під час похоронів, інші плянують виставляти чорні прапори на знак жалоби. Допускається також можливість мирних опозиційних демонстрацій, себто впорядкованого пікетування з відповідними написами. Ще не відомо, як до приїзду Хрущова поставиться зорганізоване американське робітництво, хоча припускається його опозицію, беручи до уваги його гостро антикомуністичний характер. Хрущов матиме, очевидно, всю потрібну охорону, бо хоч усі, навіть найбільш опозиційні до його відвідин групи наперед заповідають, що їхні евентуальні демонстрації матимуть найбільш мирний та впорядкований характер, здаючи собі справу, що кожна навіть найменша спроба будь-якого насильства чи безпорядку викликала б невідхильно тільки прихильність до Хрущова і засуд їх самих, то все ж поліція мусить рахуватися також і з безвідповідальними фанатиками, які можуть трапитись в кожному, навіть найбільш впорядкованому і відповідальному суспільстві. До будь-якого виступу, що міг би мати характер не тільки насильства, але й будь-якого безглуздя в жадному разі не сміє дійти. Демократична система дає багато законних і культурних можливостей виявити свою опозиційну опінію.

Американська преса хоче знати опінію „Свободи" в справі відвідин Хрущова

Минулого вівтірка, 4 серпня, ряд американських щоденників метрополії Ню Йорку запитували телефоном Редакцію „Свободи", як і Редакції інших чужомовних газет про їхню опінію щодо відвідин Хрущова в Америці. Редакція „Свободи" коротко вияснила, що вона, як і, на її думку, більшість громадян українського роду, солідаризується з думкою сенатора Томаса Дадда з Коннектикат, що ці відвідини є для Америки „національною ганьбою" та подавала на це причини, в яких вона в першу чергу заінтересована та за які навіть американська преса часто називає Хрущова „катом України" („Бучер оф Юкрейн").

Конґрес підготовляє новий будівельний законопроєкт

Вашингтон. — Сенатська підкомісія будівельних справ прийняла 4-го серпня змінений будівельний законопроєкт на місце того, проти якого поставив був вето президент Айзенгавер. Перед цим рішенням підкомісія відкинула пропозицію спробувати потрібною більшістю перемогти вето Президента. Два демократичні сенатори Дж. Спаркман і Дж. В. Фулбрайт приєдналися до республіканських членів підкомісії проти того, щоб перемагати вето. Новий будівельний законопроєкт мав би виносити 1,050,350,000 долярів, а непідписаний Айзенгавером становив 1,375,400,000 долярів. Але уряд пропонує на будівельну проґраму видати тільки 800,000,000 долярів. Невідомо, яка доля буде цього законопроєкту, бо його мусітиме ухвалити повний Сенат і Палата Репрезентантів, а пізніше підписати Президент.

4 особи згинули у вуличних боях в Каракасі, 100 поранених

Каракас, Венесуеля. — В столиці Венесуелі прийшло до вуличних демонстрацій і боїв, в яких згинули два поліцисти, а два демонстранти, були задушені під час панічної втечі, коли поліцисти заатакували юрбу демонстрантів слізним газом. Причиною демонстрації була резиґнація любимця юрби директора публічних робіт д-ра С. Фортуля, який мав дати працю кільком тисячам безробітним. 3,000-юрба вимагала вияснення, чому д-р Фортуль зрезиґнував. Почали кидати камінням на поліцистів. Заалярмовано крайову ґвардію, поліція вжила слізних газів. Число поранених має виносити коло 100. Президент Ромульо Бетанкурт припинив діяння конституції на 30 днів в районі метрополії Каракасу. Деякі члени уряду є за те, щоб д-р Фортуль не резиґнував.

Губернатори закликають будувати протирадіяційні сховища

Сан Хуан, Порто Ріко. — П'ятичленна комісія на річній конференції губернаторів, очолювана нюйоркським губернатором Нелсоном Рокефеллером пропонує, щоб будувати протирадіяційні сховища спільними зусиллями федерального уряду, стейтових і місцевих самоуправ. Коли збудується ці сховища, то це буде „великим вкладом до збереження миру", — твердять губернатори. Подібні пляни вже є рекомендовані в стейті Ню Йорк. Губернаторська комісія закликає стейтові уряди до усвідомної акції населення про небезпеку від радіяції після ворожого налету. Ця комісія повинна відбути конференцію в цій справі з президентом Айзенгавером та з іншими федеральними чинниками. Кожний стейт повинен мати протирадіяційне сховище для свого губернаторського уряду.

● **Молодий науковець** Роджер С. Пейн протягом двох років вивчав поведінку „символа мудрости" — сови і прийшов до висновку, що цей птах дурніший від звичайної курки і, можливо, найдурніший з-поміж усіх своїх пернатих колеґ.

НІКСОН ОГЛЯДАЄ ВАРШАВСЬКІ РУЇНИ

Віце-президент Ричард М. Ніксон під час своїх відвидин у Варшаві оглянув теж руїни Варшавського Гетта. На фото: Ніксом оглядає підземну темницю, що в ній були в'язнені жидівські повстанці.

ПІСЛЯ ВІДВІДИН ВАРШАВИ НІКСОН ВЕРТАЄТЬСЯ ДО ВАШИНГТОНУ

Варшава. — У вівторок дня 4-го серпня ц. р., віце-президент Ричард М. Ніксон закінчив свої відвідини у Варшаві й у середу ранком виїхав американським турбомоторовим літаком Буїнг VA-137 до ЗДА, куди він прибуде цього ж дня о год. 3:30 по полудні. На закінчення своїх відвідин у Варшаві Ніксон побував у римокатолицькій катедрі, в якій відправляє богослуження примас Польщі кардинал Вишинський, і потому теж зробив поїздку по знищеному під час війни німцями варшавському ґетті. Із плянованої перед поїздкою до СССР і Польщі зустрічі з кардиналом Вишинським Ніксон зрезиґнував, щоб не поглиблювати напруження у взаєминах між Церквою і державою в Польщі. Перед своїм виїздом з Варшави Ніксон одержав від кардинала Вишинського особистого листа, але відмовився поінформувати журналістів про його зміст. Під час побування Ніксона в катедрі св. Яна кардинал Вишинського там не було, бо він виїхав на вакації, не бажаючи мабуть теж причинитися своєю зустріччю з Ніксоном до загострення взаємин з Гомулкою. Показував катедру, яка була знищена цілком під час війни і тепер відбудована, Ніксонові парох цієї церкви свящ. Антоній Кіліський. Люди зібрані біля катедри вітали Ніксона після його відвідин в катедрі окликами „Хай живе Ніксон". Потому Ніксон відвідав руїни варшавського ґетта й ознайомився там з історією його знищення. З ґетта Ніксон із своїми супутниками поїхав на місце масових німецьких екзекуцій під Варшавою, де згинуло 20.000 поляків і жидів. Відвідав Ніксон теж Варшавський університет, де вітав його ректор Станіслав Турський. Під час прийняття, влаштованого американською амбасадою у Варшаві, Ніксон виголосив коротку промову, в якій висловив своє велике задоволення з поїздки по СССР і Польщі і свою радість з теплого прийняття, що його він зустрів у Польщі збоку польського населення.

ПОРОЗУМІННЯ В ЖЕНЕВІ ДОСЯГНУТО, АЛЕ ТІЛЬКИ В СПРАВІ ПРОГОЛОШЕННЯ КОМУНІКАТУ ПРО ЗАКІНЧЕННЯ КОНФЕРЕНЦІЇ

Женева. — Після трьох годин затяжних й інколи дуже напружених дебат, відбутих у вівторок дня 4-го серпня ц. р., учасники конференції міністрів закордонних справ погодилися проголосити окремий комунікат про відкладення конференції, яка тривала десять тижнів і під час якої не досягнуто ніякого порозуміння в справі Берліну, задля якої вона була скликана. Водночас із цим міністри закордонних справ погодилися не встановлювати реченця відновлення переговорів в справі майбутньої долі Німеччини і Берліну. Міністер закордонних справ СССР Андрей Громико стосував далі свою тактику спротиву і впертости навіть під час обговорювання цілком маловажних питань, таких, як наприклад, коли мало б відбутися останнє пленарне засідання конференції — в 2:30 чи 3:30 по полудні. Крім того учасники конференції погодилися відновити на терені Об'єднаних Націй переговори в справі роззброєння і замінити дотеперішню 82-членну комісію ОН для справ роззброєння, комітетом, складеним із 8 до 10 членів. В проєкті комунікату, що має бути проголошений на закінчення конференції, стверджується, що не зважаючи на наполегливі дебати і розмови, міністрам закордонних справ не повелося досягнути порозуміння в справі Берліну і що реченець дальших майбутніх переговорів у цій справі буде встановлений пізніше „дипломатичною дорогою". Довготривалі дебати велися у вівторок над двома проєктами цього комунікату — західнім і совєтським. Під час цих дебат Громико намагався добитися в спільному комунікаті ствердження, що учасники конференції погодилися щодо конечности зміни берлінського статусу і готові піти на уступки в цій справі. У висліді дискусії вирішено зредаґувати комунікат загально, без конкретних стверджень.

Українська Хроніка

● **Папа Іван XXIII** наменував трьох українських священиків — о. д-ра М. Марусина, I-го секретаря і канцлера Апостольського Візитатора в Европі, о. д-ра І. Хому, II. секретаря й архіваря Апостольського Візитатора в Европі та о. В. Турковида, душпастиря округи Новий Ульм в Німеччині тайними почесними шамбелянами з титулом монсіньйорів.

● **Другий З'їзд** Українського Православного Братства ім. Митрополита Василя Липківського відбувся у місті Форт Вейн, Індіяна, у Злучених Державах Америки у днях 4-го та 5-го липня 1959 р.

АЙЗЕНГАВЕР ВІДВІДАЄ ЕВРОПУ ПЕРЕД ВІДВІДИНАМИ ХРУЩОВА В АМЕРИЦІ

ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ЧИСЛЕННІ НАРАДИ В ПАРИЖІ, ВКЛЮЧНО ІЗ ЗУСТРІЧЧЮ ГОЛІВ УСІХ ДЕРЖАВ НАТО, ДЛЯ ПІДКРЕСЛЕННЯ ЗАХІДНЬОЇ ЄДНОСТИ

Вашингтон. — Безпосередньо перед заповідженими в половині вересня відвідинами совєтського диктатора Хрущова в З'єдинених Державах Америки, президент Двайт Д. Айзенгавер уже в останньому тижні цього місяця відвідає Европу, де відбуде цілий ряд важливих нарад і конференцій з найвищими представниками західньо-европейських держав. Передбачається також можливість відбуття в тому часі конференції голів урядів усіх держав, що належать до Організації Північно-Атлянтійського Пакту (НАТО). Головною метою цих зустрічей і нарад є задемонструвати єдність Заходу перед розмовами президента Айзенгавера з Хрущовим у Вашингтоні, як також президент Айзенгавер бажає запевнити західніх союзників Америки, що З'єдинені Держави не мають найменшого наміру договорюватись з Москвою на власну руку поза їхніми плечами, ділитись з нею „сферами впливу" чи подібне. Бо хоча вістку про відвідини Хрущова в Америці прийнято в Західній Европі назагал прихильно, то все ж таки відзиваються і деякі голоси побоювань, зокрема у Франції, що ці совєтські відвідини можуть мати і деякий некорисний вплив на настрої західньо-европейських народів. Тому також вважається, що зустріч і конференція президента Айзенгавера з президентом Франції де Ґолем буде найважливіша. Щоб оминути можливість будь-яких непорозумінь також керівники урядів і політики всіх інших західньо-европейських країн недвозначно висловлюють бажання зустрічі з президентом Айзенгавером, щоб від нього персонально дістати запевнення для успокоєння публічної опінії своїх народів. Не є виключене, що президент Айзенгавер у своїй поїздці до Европи зупиниться насамперед в Лондоні та відбуде вже там деякі наради з прем'єром Мекмілленом, хоча вважається, що всі головні зустрічі і наради, включно з англійським прем'єром, відбуватимуться в Парижі. Якщо прийде до сподіваної конференції НАТО, то президент Айзенгавер мав би в Парижі три роди зустрічей, бо крім участи в цій конференції, він окремо відбув би наради з англійським прем'єром Мекмілленом, французьким президентом де Ґолем і західньо-німецьким канцлером Конрадом Аденауером і, вкінці, ще окремі наради з головами урядів тих країн, що зокрема заінтересовані німецькою проблемою.

Москва вважає запрошення Хрущова до Америки за його особистий „тріюмф"

Москва. — Запрошення та передбачені відвідини Хрущова в Америці і президента Айзенгавера в Совєтському Союзі вважається тут за персональний тріюмф Хрущова і його політики. На цю тему появилася велика редакційна стаття в газеті „Вечірня Москва". Цю перемогу здобув Хрущов, пишеться в згаданому коментарі, своєю одинаково терпеливістю, як і рішучістю в намаганні злагіднити взаємини між Совєтським Союзом і З'єдиненими Державами, зустрічаючи в цій політиці, мовляв, поважну опозицію навіть серед своїх співробітників. На чолі тієї опозиції нібито стояв Молотов. Закордонні дипломати і кореспонденти вважають, що вже саме повідомлення про взаємні відвідини Хрущова і Айзенгавера „радикально вплинуло на зміну настроїв", а згадана „Вечірня Москва" цитує довший уступ зі статті в „Ню Йорк Таймсі", в якій ці взаємні відвідини називається „започаткуванням нової доби" в совєтсько-американських відносинах.

Віденський „Фестиваль Молоді" закінчився масовим зібранням

Відень. — Спонзорований комуністами „Міжнародний Фестиваль Молоді" закінчився у вівторок дня 4-го серпня ц. р. масовим зібранням на площі біля віденського ратуша. Під час цього зібрання виступали із своїми танками і співами національні групи з різних країн. Згідно з офіційним повідомленням керівництва фестивалю, в ньому брало участь 7,306 осіб із країн комуністичного бльоку і Юґославії, 6,375 осіб із „капіталістичних" країн включно із ЗДА, і 3,090 з Азії, Африки і південної та центральної Америки. Антикомуністичні групи, особливо ж австрійські та з інших західніх країн, вели на фестивалі наполегливу антикомуністичну пропаґанду. Чимало замішання в комуністичну проґраму і плянування фестивалю вніс розкол в американській делеґації, більшість якої виступила проти недемократичної й облудної поведінки комуністичних організаторів фестивалю. В останньому дні проти керівника американської прокомуністичної групи негра Пола Робсона виступили навіть негритянські члени делеґації, обвинувачуючи його в нечесному і фальшивому інформуванні про расові процеси у ЗДА.

У СВІТІ

● **З Відня** повідомляють, що з ЧСР до Австрії втік літаком 29-літній чехословацький громадянин. Осівши в Містельбаху, на північ від Відня, він зголосився до поліції і попросив надати йому право азилю.

● **Яких сорок американців**, членів американської делеґації на Міжнародний Фестиваль Молоді, покинуло цей фестиваль, обурені браком демократії на цій комуністичній імпрезі, як теж пропаґандою й актами насилля, доконуваними комуністичними учасниками фестивалю.

● **В одному із ютляндських портів у Данії** вивантажено перші ракети типу „Ніке", доставлені Данії З'єдиненими Державами Америки. Вивантаження відбулося без будьяких демонстрацій збоку комуністів, які досі завзято протестували проти встановлення баз з цими ракетами на данській території. У Форт Бліс в Тексасі вишколюється тепер в оперуванні ракетами „Ніке" 235 данських офіцерів і вояків.

● **Комуністична партія Іраку** засудила дуже гостро дотеперішню свою тактику, зокрема організування комуністами бунтів і заворушень, спрямованих проти уряду прем'єра Абдула Каріма Кассіма. На зібранні центрального комітету цієї партії вирішено вести політику „солідарности з національним урядом і патріотичними силами республіки". В політичних колах думають, що ця резолюція з засудженням бунтів, вбивств, тортур і порушень законів була подиктована втратою популярности, що її зазнала комуністична партія Іраку внаслідок останніх подій.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined)
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НАЦІОНАЛЬНА ГАНЬБА

Президент Двайт Д. Айзенгавер на спеціяльній пресовій конференції минулого понеділка, 3-го серпня, поінформував Америку і світ, що він запросив совєтського диктатора Нікіту Хрущова на відвідини, що той це запрошення „з приємністю" прийняв і приїде вже в першій половині вересня ц. р. Президент рівночасно поінформував, що він також „із приємністю" прийняв запрошення Хрущова і відвідає Совєтський Союз пізніше восени ц. р., відбувши перед тим в Европі зустріч з найвищими представниками західніх держав. Загальновідомо, що Хрущов уже довший час всіляко намагався дістати таке запрошення, зробивши його малощо не ціллю своєї терористичної міжнародної політики. Не виключене, що власне в тій цілі були подумані ним політичний шантаж у Берліні, постійно повторювані провокації на Середньому й Далекому Сході. Тепер Хрущов осягнув свою мету, і його відвідини в Америці, що досі були тільки маневром, стали перерішеною „національною ганьбою", як схарактеризував ці відвідини сенатор Томас И. Додд з Коннектикату.

У нас не може бути й найменшого сумніву, що приїзд Хрущова — це справді національна ганьба. Інакше бо не можна назвати запросин до хати в гості одного з найбільших злочинців, що їх знає історія людства. Нашим читачам зайвим було б пригадувати біографію Хрущова, якого навіть обережна в надаванні епітетів західня преса називає „катом України". Видана у 1955-му році в Москві „Енциклопедія" називає Хрущова „видатним діячем комуністичної партії і совєтської держави, вірним учнем Й. В. Сталіна і одним із найближчих соратників Й. В. Сталіна", наводячи в дальшому довгий реєстр його „подвигів" головно на Україні. Та на це непотрібно нам совєтської енциклопедії, бо про Хрущова, якого за місяць гостититиме наш Президент в Білому Домі, міг би розказати чи не кожний українець таке, від чого кров стинається в жилах. Від 1919-го року, коли російські большевики почали завойовувати Україну, призначивши Хрущова „суддею" у спеціяльному відділі „боротьби проти бандитизму" в Харкові, який мав своїм завданням вогнем і мечем випалювати та заливати кров'ю стихію українського національного визволення, до його участи в кривавій „єжовщині" в 1937-му році, коли повиростали по всій Україні масові могили замучених в підвалах НКВД Богу духа винних українських селян, робітників та інтелігентів, до теорії і практики „спаленої землі" під час утечі большевиків від їх недавніх гітлерівських союзників та до кривавої „пацифікації" після другої світової війни — Хрущов був головним погромником Сталіна на Україні, а після смерти свого „вождя" сам став „найрівнішим між рівними" диктатором і гнобителем мільйонів.

І ось приблизно за місяць цей архізлочинець приїде в гості до Америки, — тієї самої країни, до якої досі приїжджали тільки ті, що втікали від тираній. Його ноги, якими він бродив у пролитій ним крові невинних жертв, топтатимуть ту американську землю, яка зродила Вашингтона і Лінколна, найбільших подвижників і символів людської волі і гідности. Якщо під час прибуття Хрущова до Ню Йорку не відвернеться від нього і не закриє лиця руками Статуя Свободи, то тільки тому, що вона — з металу. Але ніхто не може сподіватися від живих громадян цієї країни, зокрема від громадян середньо- і східньоевропейського національного походження, між якими є тисячі таких, що самі ледве з життям вирвались з-під хрущовського серпа і молота, що їх рідні впали жертвою комуністичної тиранії, — ніхто не може сподіватися від них нічого іншого, як тільки ненависти і погорди для такого гостя. Очевидно, що вони вміють цінити волю більше, як хто, бо вони її були втратили, вони вміють цінити демократичний лад, і тому зайві побоювання, що хтонебудь з них міг би цей лад порушити. Проте, наша демократична система гарантує цим групам можливості виявити свої почування мирними демонстраціями, жалобним гомоном дзвонів у своїх святинях та іншими подібними законними виступами. Президент Айзенгавер сказав у своєму повідомленні, що Хрущов під час своїх відвідин матиме нагоду побачити американський нарід і познайомитись з його опінією. Нехай же ця опінія буде повна.

Очевидно, що ми розуміємо нашого Президента і його складне та відповідальне становище в теперішньому скомплікованому світі. Зокрема, розуміємо той натиск збоку альянтів, що, мабуть, вплинув на рішення погодитись на відвідини Хрущова. А проте ми з цим рішенням не погоджуємось і прилучуємось до опінії сенатора Додда, вважаючи відвідини Хрущова в Америці за національну ганьбу. Малі числом, але великі духом народи скандинавських країн у подібній ситуації зайняли таке становище, що його Хрущов окреслив, як особисту образу, як плювок йому в лице, і зрезигнував з відвідин. Невже ж велика й горда своїми традиціями та своїми вольностями американська нація мала б інакше прийняти тирана.

ЗДА Й ЕВРОПЕЙСЬКИЙ СПІЛЬНИЙ РИНОК

Голова експортової корпорації Кока-Кола Джеймс А. Фарлі, який недавно вернувся з 6-тижневої подорожі по европейських країнах, — звітуючи про рекордовий ріст споживання цього американського напою, заявив, що впродовж останніх 12-ох місяців відкрито в Европі 30 нових фабрик. На прийнятті, влаштованому для журналістів у готелі Валдорф-Асторія в Ню Йорку, Фарлі заявив, що Европейський Спільний Ринок „незмірно" поширив число консументів і збільшив їхню споживчу силу, скріплюючи економіку держав, які творять цей спільний ринок.

Фарлі дивиться на цю економічну організацію шістьох европейських держав зі становища фірми Кока-Кола, але інші підприємці й економісти мусять розв'язувати далеко важливіші проблеми після того, як Франція, Західня Німеччина, Італія, Бельгія, Голляндія та Люксембург створенням отого Спільного Ринку, що охоплює майже таке саме число населення, як ЗДА — 165 мільйонів — вчинили найбільшу економічну революцію в новіших часах.

ЗДА не можуть виступати проти цього господарського новотвору, який є їхнім найбільшим союзником в економічному змаганні з комуністичним бльоком.

Европейський Спільний Ринок виник як реакція проти експансії СССР. Але ЗДА негайно після його створення відчули, що вони не зможуть далі втримувати свого примату в Европі, як то було в перших роках по війні. ЗДА мусять змінити місця своєї продукції і достосувати її до ситуації в країнах Европейського Спільного Ринку.

Держави-члени Европейського Спільного Ринку готові ступнево зменшувати, а то й касувати митні бар'єри, які їх ділять, затримуючи при цьому всі митні обмеження з державами, які є поза їх об'єднанням. Це уможливило б їм збільшення продукції та ощадностей і зменшення коштів продукції.

Створення Европейського Спільного Ринку викликало деяке поденервування в Англії та в інших европейських державах, які є поза цим об'єднанням. Англія не хотіла приєднуватися до нього з огляду на Комонвелт, але тепер не виключене, що приєднається. Мабуть зроблять так само й інші европейські держави. Дехто вже починає говорити про те, що, після зникнення господарських бар'єрів зникнуть також і політичні бар'єри між цими країнами.

ЗДА, як вільна демократична країна, втримують своє становище в Европі шляхом вільної конкуренції. Журналіст пресового концерну Скріпса-Говарда Чарлз Лусі пише, що це — найбільш цілеспрямована інвазія американців в Европі після славної інвазії Айзенгавера в червні 1944 року в Нормандії. Американські промисловці плянують розбудувати свої економічні „мостові причілки" в різних місцевостях европейського спільного ринку. Один банкір просто заявив: „Відтепер найкращий спосіб робити бизнес в Европі — це закладати там фабрики".

І так роблять тепер численні американські фірми, маючи в Европі свої фабрики. Вони можуть продавати товари без митних обмежень по всіх державах Спільного Европейського Ринку, заінкасовуючи поважні прибутки. Але на цьому втрачає економіка ЗДА, зокрема робітництво, бо в побудованих в Европі американськими фірмами фабриках працюють, звичайно, місцеві робітники. Деколи приходить навіть до такої дивовижі, що американські фірми імпортують випродуковані ними закордоном товари до ЗДА, бо вони дешевші внаслідок того, що оплата праці в европейських країнах менша.

До американських амбасад у Бонні, Римі і Парижі звертається чимраз більше бизнесменів із ЗДА з просьбою дати інформації — як заснувати в тій чи іншій европейській країні фабрику або її філію. Західня Німеччина манить американських бизнесменів політичною стабільністю, Італія — дешевиною робітних рук, Франція — динамікою нової економіки та високою продуктивністю праці. Европейські уряди радо приймають оцих „економічних агресорів", деколи навіть допомагають їм зменшенням податків та позичками.

Керівник одного американського підприємства просто сказав: „Через десять років американський ринок в Европі охоплюватиме стільки ж осіб, як і европейський, — 200,000,000. Чи ж не краще будувати фабрики в Европі і обслуговувати ними не 200 а 400 мільйонів консументів?" А інший підприємець сказав: „На мою думку, важко буде американській фірмі конкурувати з европейською, якщо ця фірма знаходиться у ЗДА".

Европейський промисел на кожному кроці створює конкуренцію для американського. Згаданий журналіст Лусі стверджує, що европейський робітник більше продукує від американського, а сама европейська продукція зростає нечуваним темпом. Европа цього року випродукує коло 4 мільйони авт, разом взявши, будує більше домів, як ЗДА. Европейські уряди більше здисципліновані і знають, що бюджет будь-що-будь мусить бути збалансований. Люди живуть краще, як будь-коли і свідомі того, що товари треба продукувати по низьких цінах, чого люди не розуміють тут, у ЗДА, щоб конкурувати на світових ринках.

Як приклад, Лусі наводить Францію генерала Шарля де Голя, яка майже 20 років перебуває у стані війни, а проте економічно стоїть високо. В 1949 році у Франції вибудувано 50,000 мешканевих одиниць, а 1958 року — 300,000. Від 1952 року промислова продуктивність зросла на 70 відсотків. Продукція сталі збільшилася з 9 мільйонів тонн до 15 мільйонів річно, а продукція алюмінію зросла в три рази.

ЗДА ніколи ще не були в такому стані, як тепер, коли мусять конкурувати з приязними, але й рівночасно продуктивними, працьовитими та упромисловленими змагунами.

Треба сподіватися, що американські промисловці зуміють достосуватися до нових обставин. і пам'ятатимуть у своїх плянах про добро американського робітництва, яке зі свого боку візьме до уваги змінені умови конкуренції в Европі.

А. Заплітний

МАРКС І ЕНҐЕЛЬС ТА МОСКОВСЬКА ЦЕНЗУРА

(1)

Думка, що кремлівські верховоди перекручують вчення Маркса і Енґельса, нагинають їх до своїх партійних потреб та чіпляють марксівський ярлик до суто московських проявів життя, здобуває собі щораз більше розуміння в західньому світі. Але мало хто знає, що поважна частина творів цих гарячих речників соціяльної революції є в СССР під суворою цензурою.

До цих заказаних творів належать передусім статті Маркса в щоденнику „Ню Йорк Трібюн", які він посилав туди з Европи щотижня протягом довгих років, почавши від другої половини минулого століття, статті його та Енґельса в різних соціялістичних часописах Німеччини, їхня полеміка з російськими революціонерами та розвідка Енґельса про зовнішню політику російського царату. Одним словом, в СССР заборонено друкувати, а також згадувати з літературної спадщини Маркса і Енґельса все, що заторкує царський режим, подає засоби, якими росла й могутніла російська імперія, все, що трактує про ставлення московського народу до своєї влади, а влади до народу. За царського режиму все це також було заборонене, але такі твори, як „Капітал" і інші, які не відносились безпосередньо до російської держави, мали досить вільний обіг.

Вийшов парадокс. З одного боку твори Маркса та Енґельса, як твердять московські комуністи, є найглибшим і одиноким джерелом усякої мудрости, а з другого — заборона і затаювання поважної частини їхніх думок. На таке „святотатство" супроти своїх духових вождів рішилися їхні учні з тих причин, щоб не підкопати віру в тези Маркса і Енґельса, з яких вони зробили малощо не релігійні догми і на яких сперли ідеологічні основи своєї влади.

Московські учні Маркса і Енґельса не можуть також признати, що деякі їх твори є вже минулою історією, що вони не мають жадного зв'язку з сучасністю. З другого боку, ставши пересмиками царської імперії, вони оправдують і величають царів та їхніх генералів за підбої чужих народів, а Маркс твердив, що такі надбання це голий розбій на гладкій дорозі, і що російська імперія розпадеться на складові частини. Кремлівські верховоди не можуть також дозволити своїм громадянам порівнювати СССР з царською Росією, як її представляли Маркс і Енґельс, бо тоді їхні піддані напевно прийдуть до висновку, що між обома цими державними утворами немає суттєвих різниць. Нікім і нічим не обмежена самоволя супроти своїх власних громадян залишилась така сама, як була перед революцією. Вона тільки ясніше виступила в СССР. Немає також там місця на безклясове суспільство, яке уявляли собі Маркс та Енґельс. Навпаки, поділ на суспільні кляси в СССР різкіший як був за царської Росії. СССР не став країною селян і робітників, як це доказав М. Джілас у своєму творі „Нова кляса". СССР — це стара будівля, фронтову фасаду якої перемальовано на червоно, як сказав А. Тойнбі, найвизначніший сучасний історик. Щоб такі або подібні думки, які жевріють у підсвідомості громадян СССР, не стали загальним, ясно скристалізованими поняттями, московські комуністи мусять хапатися останньої дошки рятунку — брутальної заборони і цензури.

Рамці газетної статті дозволяють лише коротко згадати про деякі твори обох авторів.

Зачнемо від розвідки Ф. Енґельса про закордонну російську політику, яка появилася друком 1894 р. Хоч в цій розвідці, як автор, фігурує Енґельс, на вступі він каже виразно, що зібрав у ній думки К. Маркса, яких його приятель не записав за свого життя.

Енґельс пише: „Російська імперія є твердинею своєї та резервовою позицією европейської реакції. Вона дуже небезпечна вже своїм пасивним існуванням; вона також гальмує і стримує наш нормальний розвій безнастанним втручанням у західні справи. Якщо внутрішня політика російського царату була бездарна, то його закордонна політика була дуже сильна та успішна. Дипломатичний російський корпус заложила цариця Катерина II, втягнувши до нього переважно чужинців. Він підніс російську імперію до її теперішньої повноти і сили. З залізною послідовністю, з очима вп'яленими в означену ціль, не спиняючись перед зламанням будь-якої умови, ця група спокійно ступала по трупах мільйонів російських солдатів, уживала зради, убивства і перекупства в дуже великих розмірах. Вона ніколи не була самопевною після перемоги і ніколи не зневірювалась після поразки. Саме ця банда талановитих, але безсовісних людей, а не всі російські армії разом взяті, посунула границі імперії до Пруту, Дунаю, Чорного моря, з Дону і Волги поза Кавказ та далеко на схід від Каспійського моря; вона відкрила Росії шлях до підбою цілого світу".

Російська дипломатія не була геніяльною, вона не створила чогось з нічого, вона тільки спритно використовувала дуже значні атути — такі, як географічне положення Росії, її пасивне населення, слабі сусіди та розсварені великі европейські держави.

„Російська імперія мала дуже вигідну стратегічну позицію. Великі простори без доріг, без природних доступів, без центру, втрата якого змушувала б її до капітуляції. „Пересічне патріотичне російське суспільство за славу, підбої, за перемоги, за силу і блиск царату дарувало йому всі його гріхи, його деспотизм, несправедливість та сваволю, а чванькуватий шовінізм змушував забувати його власне пониження. До того ця людність була в сталому духовому застої, без ініціятиви, але туга, кріпка, слухняна, призвичаєна до злиднів, придатна до беззастережного виконування наказів влади."

Якщо візьмемо до уваги першу половину 18-го століття, то побачимо всіх сусідів Росії в повному розкладі. „На півночі була Швеція, сила і престиж якої дуже впали. На півдні з кримських татарів залишилась тільки тінь минулої величі. Туреччина, не здібна до жадного офензивного кроку, котилася повільно до упадку. Нею вже трясли конвульсії грецького повстання та револьт південних слов'ян. Чудова нагода під покришкою визволення та охорони православної віри повільно забирати одну країну за другою, а закінчити цей процес здобуттям Царгороду, який був мрією московських володарів та московської нації. На заході Польща була в повному розвалі. Вона вже була не одно-, але багатонаціональною державою. Коли Великоросія попала в монгольське ярмо, тоді Білорусь та Україна знайшли охорону в Литовській державі, яка пізніше добровільно злучилася з Польщею. Російський цар проголосив себе опікуном православної віри. Він зажадав також тих литовських теренів, в яких жили люди російського походження, хоча, як твердить найбільший сучасний знавець слов'янських мов, Миклошич, українська мова не є діялектом російської, але цілком відрубною мовою. На захід від Польщі була Німеччина, розбита на багато дрібних державок."

„В тодішній Европі були три великі держави: Австрія, Франція та Англія, серед яких точилися безнастанні династичні, господарські та політичні спори, — дуже пригідне поле висувати одну державу проти другої і користати з цього суперництва".

„Але на цьому не кінець.

(Продовження на стор. 3-ій)

Олена Трофимовська

УКРАЇНСЬКЕ ЗОРГАНІЗОВАНЕ ЖІНОЦТВО ЗДА І КАНАДИ

Анкетний матеріял Студійних Днів Конгресу СФУЖО приніс ще один цікавий огляд: склад зорганізованого українського жіноцтва ЗДА й Канади.

Обчислення для ЗДА оперли ми на наших промислових центрах, враховуючи, що наших жіночих товариств у фармерських околицях майже немає. Ми взяли для прикладу Відділи Союзу Українок Америки в Рочестері й Нюарку, а з інших подамо тільки пробні зразки.

Члени жіночих організацій за віком розподіляються так:

Старших за 60 р. 41.3%
У віці 50-60 років 14.7%
У віці 40-50 років 22.4%
У віці 30-40 років 19.0%
У віці 20-30 років 2.6%

Як бачимо, великий відсоток жінок мають понад 60 років. Це здебільшого давні імігрантки, що збудували свою організацію і з великою відданістю піддержують її. Їм належиться честь і пошана, бо вони, хоч прибули сюди з невеликою освітою і без громадського досвіду, проте зуміли створити тривке й велике діло.

Менше як половину складу становить молодше жіноцтво. Найбільше з-поміж них мають понад 40 і 50 років. Це є вік, з якого в цілому світі набирається найбільше членок жіночих організацій. У тому віці діти вже дорослі або підховані, і мати може віддавати більше часу громадській справі.

І дійсно, обчислення виявляють, що 35.4% опитуваних — старі імігрантки, а решта 64.6% прибулі з краю під час або після другої світової війни.

Дещо інакша справа в Канаді. Там склад жіноцтва за віком представляється так:

Старших за 60 років 9.8%
У віці 50-60 років 24.4%
У віці 40-50 років 30.4%
У віці 30-40 років 29.8%
У віці 20-30 років 5.6%

Відношення тут мало змінене, бо хоч давні імігрантки творять лише 26.2% членок, проте є тут 11.6% вже в Канаді народжених, яких американське обчислення не виказує. (Як мені пізніше вдалося ствердити, Союз Українок Америки має 5 Відділів тут народжених членок, одначе ми не встигли охопити їх нашою анкетою). Відсоток молодшого членства значно більший, як у ЗДА, мабуть завдяки тут народженим. А може взагалі в Канаді молодше жіноцтво більше горнеться до громадської праці?

Щодо родинного стану, то в ЗДА 76.6% одружені, а самітних (у більшості вдів) є 23.4%. Чималий відсоток є бездітних родин — 13,8%, більшість родин (38.4%) мають по двоє дітей, а 12% по четверо чи п'ятеро. У Канаді відсоток одружених більший, бо сягає 89.1%, самітних є лише 3.6%, а вдів 7.3%.

Родини у більшості невеликі, мають лише по одній дитині, небагато по двоє чи троє дітей. Але є родини й з більшим числом дітей.

Освіта жінок представляється задовільно. У ЗДА з нижчою освітою є 40.5%, з середньою 42.3%, а з високою 17.2%. Можемо вважати це дуже корисним підсумком для майбутнього організації.

В Канаді нижчу освіту мають 31.8%, середню 59.6%, а високу 8.6%. Тут відсоток із високою освітою менший, але може він має зв'язок із участю молодшого жіноцтва в організації? Бо, як відомо, організаторки нарікають, що жіноцтво з високою освітою не включається у ряди жіночих організацій. Це може мати підставу в тому, що, працюючи довгі роки у спільних, громадських, напр. студентських гуртах, жінки з високою освітою залишаються активними в загальногромадських організаціях. Тому жіночі товариства дуже відчувають брак освіченого жіноцтва, як у низах, так і в проводі.

Отакий перегляд соціяльного стану зорганізованого жіноцтва в ЗДА й Канаді. Він некомплектний і вимагає поглиблення й поширення. Одначе, може стати підставою до дальших дослідів у цій ділянці.

МИНУЛИСЬ СТРІЧІ...

Минулись стрічі вечорові,
Минувся щебіт солов'їв.
Твій слід загублений в діброві.
Вже першим проліском зацвів.

Цвіти, красуйся, ніжний квіте,
Нагадуй серцю знову й знов,
Що не вмирає слід у світі,
Де йшла, спинялася любов!

МИХАЙЛО СТЕЛЬМАХ

Армандо Палясіо Вальдес

ХОСЕ

Повість

З еспанської мови переклав: Богдан І. Лончина

(5)

В містечку його шанували і всюди вітали доброзичливо, хоч і не без погорди, з якою люди завжди дивляться на цім світі на безборонних істот. Всі сусіди знали, що дон Клявдіо жив удома в'язнем; що він був цілком „під пантофлем" своєї дружини, не тільки тому, що його покірна й боязлива вдача надавалася до цього, але й тому, що в подружній спілці був бідаком, а його дружина багачкою. Проте, багатство пані Ісавелі було лише тимчасове, бо походило від покійного Веги. Свого часу воно мало припасти Елісі. Та з огляду на те, що вона ним управляла й мала ще довго управляти, бо Елісі було всього дванадцять років, як батько помер, дон Клявдіо вирішив, що йому буде корисно одружитися з вдовою. Така принаймні була однозгідна думка людей. З цієї причини ніхто не мав до нього співчуття, так якби повинен був мати; навпаки, місцеві кумоньки звичайно говорили уїдливим тоном:

— Чи ж не хотів він багатої жінки? Тож має її.

III.

— Добра риболовля сьогодні, правда, Хосе?

— В останній хвилині. Я вже думав, що не привезу додому й двадцяти фунтів.

— Скільки важить риба?

— Не знаю, може сеньйора Ісавель знає.

Ісавель, яка мусіла це прекрасно знати, скерувала все таки свій погляд на Елісу й запитала:

— Скільки фунтів, Елісо?

— Тисяча сто сорок.

— Отже, коли фунт коштує півтора реаля, ти повинен заробити сьогодні майже п'ятнадцять дуро, — заявив перший співбесідник, що ним був суддя миру в Родільсро у власній особі.

Почувши ці слова, Еліса почервоніла. Хосе, дещо збентежений, спустив голову й сказав крізь зуби:

— Не так багато, не так багато.

Сеньйора Ісавель спокійно шила далі.

— Як то не так багато? — вмішався дон Клявдіо, акцентуючи кожний склад згідно із своїм звичаєм. — Мені здається, що пан суддя ще не обчислив усього. Нема нічого, як докладно обчислити те, що тобі належить. Це дуже проста дія елементарної аритметики. Почекай хвилину, — додав він, пішов до полички і взяв папір та пташине перо.

Сеньйора Ісавель вп'яла в нього холодний і гострий погляд, що був би спинив його, якби він не стояв у цій хвилині до неї спиною. Він витягнув з кишені каламар і з трудом відкрутив його.

— Зараз побачимо. Завдання: тисяча сто сорок фунтів боніта, по півтора реаля фунт, скільки це буде реалів? Мусимо помножити сто сорок через півтора. Це — множення цілого числа через мішане. Мусимо замінити мішане на дріб... Один раз два є два...

— Може б ти дав нам спокій, любий? — перервала сеньйора Ісавель, ледве здержуючи злість. — Ми змучені твоїм непотрібним обчислюванням дробів і мішаних чисел.

—Жінко, чи ти хочеш, щоб я рахував на пальцях? Наука...

— Ну-ну-ну! Ти не в школі. Будь ласка, замовчи.

Дон Клявдіо скривився, закрутив каламар, сховав його глибоко в сюртук і знову почав краяти мило.

Після короткої павзи міський суддя постарався злагіднити поразку, що її зазнав дон Клявдіо, стаючи блискуче в обороні аритметики. Для нього існували тільки стислі науки. Але дон Клявдіо, хоч і вдячний за допомогу, не погодився з таким твердженням представника влади, і почалася дискусія на тему порядку й гідности наук.

Суддя в Родільсро був колись сотником піхоти. Вже багато років тому він вийшов на пенсію і жив чи пак животів у своєму родинному містечку на вбогій платні, яку уряд виплачував йому завжди з опізненням. Старша від нього сестра займалася його домом і господарством. Був це чоловік мовчазливий, недовірливий і незвичайно вразливий; втішався славою чесної й справедливої людини. Люди приписували йому за хиби його надмірно твердий характер і непереможну залюбленість у своїх власних поглядах.

Біля нього стояв старший добродій із шляхетними рисами обличчя, великими білими вусами і бородою, що сягала аж по груди. Його волосся було теж довге й розкудовчене, очі чорні й блискучі, погляд гордовитий, а усмішка згірдлива. Його мала й зігнута постать не була гідною підставою для тієї гарної голови. Крім того, брудний і зношений сюртук, що його мав він на собі, штани з грубого сукна і селянські черевики, підбиті цвяхами, дуже применшували його гідність. Він звався дон Фернандо де Мейра і належав до старої, шляхетської родини в Родільсро, зовсім уже зубожілої. Члени цієї родини розбрелися по світі, шукаючи засобів для існування. Одинокий, що залишився, був дон Фернандо. Його адвокатське звання не придалося йому настільки, щоб він міг заробити на життя: чи то брак здібностей, чи тому, що кожне зайняття, крім полювання або риболовлі, викликало глибоке презирство в цього шляхетного нащадка роду Мейрів. Він жив в одній із найменше зруйнованих кімнат свого дому, що вже віддавна западався в землю. За товаришів служили йому миші, що вільно гасали вздовж і впоперек, полохливі ящірки, що гніздилися в щілинах стін і безліч лиликів, що літали ночами із страхітливим шумом. Ніхто не знав, чи мав він якийсь прибуток чи маєток, з якого б утримувався, і в містечку вважали за цілком певне, що до цього старого добродія досить часто заглядав голод.

Коли дон Фернандо був молодшим, він ходив на полювання і звичайно приносив досить поживи, бо це був найбільш досвідчений мисливець в цілій околиці. Коли ж сили відмовили, він присвятив себе цілковито риболовлі. У дні, коли море було спокійне, виїздив своїм човном на калямара, тунця, морського окуня чи барбульку, відповідно до пори року і стану води. У цьому мистецтві показав себе таким же вмілим, як у полюванні. Рибу, що йому залишалася, звичайно дарував комусь у Родільсро, бо ж радше згинув би з голоду, ніж мав би продати хоч одну рибину, зловлену власною рукою. У відплату за ці дарунки діставав інші, і завдяки ним міг задовольнити найпекучіші потреби своєї кухні, як от дерево, оливу, яйця і т. д. і навіть часом дозволити собі на щось зайве. Він сам варив і смажив собі їжу і, як казали люди, дуже добре. Говорили з великими похвалами про незвичайно тушковану рибу, що її сеньйор де Мейра приготовляв як найкращий кухар. Але прийшов день, коли містечко із здивуванням довідалося, що шляхтич продав свій човен одному купцеві в Сарріо. Всі відгадали причину цього, хоч він її затаїв, кажучи, що продав човен, щоб купити інший, кращий. Відтоді, замість виїздити на море, він ловив рибу вудкою з берега, терпеливо сидячи на якійсь самітній скелі. Коли ж риба не приходила, сусіди завважували, що з комина дому Мейрів дим не появлявся.

— Мамо, вже час вечеряти! — сказала Еліса до сеньйори Ісавель.

— Ти вже така голодна? — відповіла Ісавель, і на її устах показалася фальшива усмішка. — Почекай, дочко, я мушу скінчити те, що маю в руках.

ЮВІЛЕЙНИЙ РІК І. МАЗЕПИ

ЮВІЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ МАЗЕПИ

СПОРТОВИЙ ЗДВИГ МОЛОДІ

Мазепинський Ювілейний Здвиг Молоді, що відбудеться у Ню Йорку, у суботу й неділю, 19—20 вересня 1959 р., на великому стадіоні Рандайлс Айленд (125 вул. Схід-Трайборо Бридж) крім культурних імпрез молодечих організацій включає і Спортовий Здвиг Молоді, з такою програмою:

1. Футбольний турнір чоловіків за першість Сходу Америки,

2. Футбольний турнір юньйорів,

3. Відбиванковий турнір — а) чоловіків, б) жінок, в) юньйорів - хлопців, г) юньйорів - дівчат,

4. Кошівковий (бескетбол) турнір — а) чоловіків, б) юньйорів - хлопців,

5. Софтбол — а) чоловіків, б) жінок,

6. Легко - атлетика: а) чоловіки: біги — 100 ярд, 880 ярд, 1 миля, 4×100 ярд; стрибки у височінь, у довжінь, мет диском, штовх кулі;

б) жінки: біги — 60 ярд, 100 ярд, 4×60 ярд; стрибки у височінь, у довжінь; мет диском, штовх кулі;

в) юнаки - хлопці і г) юначки - дівчата (до 18 літ): біги — 60 ярд, 4×100 ярд; стрибки у височінь, у довжінь; штовх кулі.

7. Участь у змаганнях можуть брати українці, члени українських молодечих організацій та українських спортових клюбів.

8. Кожна організація може зголосити необмежену кількість змагунів і змагунок.

9. Зголошення про участь у Спортовому Здвигові Молоді слати не пізніше 25 серпня 1959 р. на адресу: Український Конгресовий Комітет (з дopискою: Спортовий Здвиг), 302 Вест 13 вул., Ню Йорк. — У зголошенні точно подати ім'я і прізвище змагунів, вік, і кожний рід конкуренції, до якої зголошується даний змагун ((змагунка). При зголошенні дружини — подати склад дружини;

10. Систему розгривок турнірів устійниться по замкненні зголошень.

11. У змаганнях зобов'язують постанови Делегатури УСПАК — СУАСТ - Схід.

12. Для всіх конкуренцій впроваджується точкування. У дружинових конкуренціях точкується: 1. місце — 10 точок, 2. місце — 6 точок, 3. місце — 2 точки. В індивідуальних конкуренціях: 1. місце — 5 точок, 2. місце — 3 точки, 3. місце — 1 точка. Організація, яка добуде найбільшу суму точок з усіх конкуренцій — добуде переможну чашу; для переможців та учасників уфундовано ряд нагород.

13. Змаганнями проводить Спортова Комісія Ділового Комітету Мазепинського Ювілейного Здвигу Молоді.

14. Для справного переведення Спортового Здвигу — Спортова Комісія прохає якнайшвидше переслати зголошення про участь у змаганнях, щоб можна було подати прізвища зголошених дружин та змагунів у Ювілейній програмі змагань.

15. За дальшими інформаціями слідкуйте у наступних комунікатах.

Діловий Комітет Мазепинського Здвигу Молоді.

Ню Йорк, 25. липня, 1959 р.

Марія Боднар і знову молоді таланти, цим разом дівочі, виповнять програму чергової імпрези на Союзівці

Союзівка, Кергонксон. — Після успішного виступу молодих хлоп'ячих талантів з Филаделфії два тижні тому та надзвичайно успішного виступу Марії Лисяк і Оксани та Ярослава Пінот - Рудакевичів минулої суботи, в найближчу суботу, 8-го серпня на цій оселі УНСоюзу в рямках її щотижневих культурно - розвагових імпрез знову пописуватимуться молоді таланти з Филаделфії, цим разом дівочі. Виступлять вони під час імпрези, головну програму якої виконає відома із багатьох своїх виступів в недавнім „Гомоні України" в Карнеґі Голл в Ню Йорку, Марія Боднар, що при фортепіяновому акомпаніяменті п-і Ольги Дмитрів виконає ряд українських та міжнародних пісень і композицій. Молоді таланти з Филаделфії це Ірина Мельник та Люба і Надія Желехівські, які в оригінальних стилевих костюмах виконають танки „Верховина", „Чардаш" і „Вальс квітів" а Ірина Мельник ще сольовий танок „Блакитний Дунай", укладу народженої вже в Америці артистки - хореографа Анни Кругляк з Ню Йорку. Початок імпрези, як звичайно, після вечері в год. 8,30 ввечорі. Після імпрези — забава і танці при звуках оркестри „Амор".

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Виклади про Українську літературу на Пенсилвенійському університеті у Филаделфії

Управа Філії Українського Конгресового Комітету у Филаделфії довший час старалася, щоб включили виклади з української літератури до програми Славістичного Відділу Пенсилвенійського університету. Ці старання увінчалися успіхом, і вже в найближчому семестрі виклади про українську літературу будуть відбуватися в рамах Відділу Славістики. На викладача заанґажований доцент Університету в Ґрацу, в Австрії, д-р Гр. Лужницький. Перший виклад призначений на 29 вересня 1959 року.

Щоб ці виклади могли нормально відбуватися, потрібно, щоб на них записалось принаймні 15 студентів. Студентів - українців є і більше, але не всі вони мають змогу студіювати українську мову. Головна трудність в оплатах, які як відомо, за один предмет виносять $112 річно.

Філія УККА на громадській нараді 29 липня постановила зорганізувати допомогу студентам у формі стипендій. Першу стипендію уфундував відомий громадський діяч з-поміж давньої іміграції п. Роман Карбівник, призначивши $ 112. Він же горяче підтримував справу введення української мови до наукової програми університету і підкреслював, що ця справа повинна бути амбіцією української громади. Ця постава представника давньої іміграції доказує, як вона високо оцінює культурні здобутки і знає їм вагу і ціну. Створено спеціяльний Комітет, який має придбати фонди на стипендії для студентів української літератури.

Виклади про українську літературу на Пенсилвенійському університеті дають початок для здобуття всіх прав громадянства українській мові і літературі на цьому старішому американському університеті, й українська громада у Филаделфії своєю підтримкою цієї справи здобуде ще один успіх у культурній ділянці.

Т.

Відкриття Вакаційної Оселі для українських дітей в Австрії

Вакаційну Оселю для 70 українських дітей з різних закутин Австрії відкрито заходами Українських Душпастирів та Українського Центрального Допомогового Об'єднання в Австрії. 21-го липня 1955. Міститься вона в старинним, переробленім на господарську школу, замку з з 16-го століття в Оберальмі біля Ґаляйну, який, положений на гірці, дає прекрасний вид на залісену, чудову околицю. Просторі і вигідно уладжені залі з доброю кухнею і різними сучасними санітарними уряджениями дають запоруку, що наші діти почуватимуться там прекрасно.

В організацію цієї оселі вложено багато праці. Між іншим подбано не тільки про духову опіку, яка спочиває в руках одного з Василиянських духовників, але також про національне освідомлення та різні розривки, спортові вправи, прогульки і т. п., все те під проводом досвідчених провідників. Також і лікарську поміч запевнено. Можна проте сподіватися, що, коли наші діти опустять її по тритижневім побуті, вони повернуться до своїх батьків сильнопідкріплені на дусі і здоров'ї.

При цій нагоді мусомо згадати, що цьогорічні бурі з дощами, які поробили великі льокальні спустошення в Австрії, перекреслили також і наші пляни щодо первісного місця цієї оселі. Бо якраз 2 тижні перед первісно плянованим розпочаттям оселі винайнятий нами вже заздалегідь більший будинок був сильно ушкоджений внаслідок катастрофальної повені в околиці Цель ам Зее, і ми мусіли шукати в поспіху нового приміщення. А це не було легке завдання, коли зважити, що в двох вакаційних місяцях всі об'єкти вже заздалегідь зайняті.

Тому, що кошти нашої оселі в теперішньому приміщенні в сумі понад 900 дол. перевищають передбачені нами видатки, прохаємо оцим наших Прихильників і Добродіїв помогти нам покрити цей непередбачений недобір, за що в імені наших дітей складаємо згори нашу найсердечнішу подяку.

Українське Центральне Допомогово Об'єднання в Австрії — Українські Душпастирства в Австрії

Курси українознавства в Сиракюзах, Н. Й.

В цьому році Курси Українознавства в Сиракюзах закінчили 5 ро... свого існування. Вони з ... при українській греко - католицькій парохіяльній школі, а опікується ними окремий Батьківський Комітет, який в цьому році очолював мец. Іван Завалікут. До Комітету входили ще пп. Василь Жмур, Василь Возняк, Василь Майкович і Евген Гусак.

На курси вписалося в цьому році 100 дітей, закінчило — 85. Курси ділилися на 6 кляс, в яких учило 7 учителів. Навчання відбувалося один раз на тиждень, в суботу від 2 до 5 години, в приміщенні парохіяльної школи. Предметами навчання були: українська мова, історія і географія України.

25-го червня відбулося святочне закінчення шкільного року. В год. 6.30 вечером зійшлися діти в церкві, де о. декан Василь Середович відправив Молебен. Відтак всі діти перейшли до школи, де зібралися представники громадських організацій і їх батьки. На окремому столі стояли вже розложені по клясах свідоцтва дітей і вартісні українські книжки, які уфундували місцеві товариства і організації за пильність для всіх учнів, що покінчили шкільний рік з визначним або дуже добрим поступом. Програма почалася молитвою, яку провів о. дек. Середович. Промовляли до дітей о. дек. Середович і пані Марія Логаза, а після того діти виступали зі своєю програмою.

Перша кляса виступила на сцену в комплеті і віддеклямувала вірші „Люблю тата і маму" і „ Ми українські діти", сольові місця деклямували Надя Гусак і Марія Тимошко. З другої кляси виступали Роксоляна Тимяк, Оля Надвірська і Анна Александрович, деклямуючи вірш „Не забувай", а Влодзьо Мазурик вірш „В рідній хаті". З третьої кляси Ганя Маркопольська віддеклямувала вірш „Мій край", а з четвертої кляси деклямував Тарас Павлів. П'ята кляса почала свою програму піснею до слів Лесі Українки „Давня весна". Учні розказували про ті події з української історії, про які вони вчилися в останньому році, а яких ювілей відзначає українська спільнота на чужині в цьому році. І так Зенко Карпишин розказував про битву гетьмана І. Виговського під Конотопом, Маруся Проскуренко розказала життєпис гетьмана Івана Мазепи, Люба Мазюрик розказала про гетьмана Мазепу, як мецената української культури, Надя Пилипишин про гетьмана Мазепу в чужій літературі, Ганя Полівчак віддеклямувала вірш-думу гетьмана Мазепи „Всі покою щиро прагнуть", а Ірця Граб — розказала проо те, як москалі знеславлювали і ще сьогодні знеславлюють пам'ять Великого Гетьмана. Програму закінчено піснею „Ой горе тій чайці . . ."

Після виступу учнів розпочалася роздача свідоцтв. Свідоцтва роздавали учителі, кожний своїй клясі. Першу клясу закінчило 16 учнів, з яких 7одержало нагороди пильности: другу клясу закінчило 12, 9 одержало нагороди пильности; трету клясу 9, 3 одержали нагороди; 4-ту клясу — 16, з них 8 одержало нагороди; 5-ту клясу — 26, нагороди одержало 15; 6-ту клясу 4, 2 одержала нагороди пильности. Після роздачі свідоцтв і нагород проголошено вислід внутрішнього змагу 5-ої кляси, в якім брало участь 17 учнів, з яких 14 здобули нагороди. 1-ша нагорода — це оплата 2-тижневого пластового табору, решта нагород — це вартісні українські книжки. На закінчення діти відспівали молитву „Боже Великий" і засіли до заставлених столів, які приготовили для них їхні мами під проводом пані Марії Карпишинової.

Нагороди за пильність в науці, як теж для тих, які змагалися за нагороди впродовж двох місяців, уфундували такі місцеві Товариства і Організації жертвуючи в долярах: Відділ УККА — 50; Відділ Союзу Українок — 50; Відділ ОСЧСУ — 20; УН-Дім — 20; Відділ ОДВУ — 10; Осередок УМА — 10; Пластова Група — 10. Разом — 160 долярів. За ці гроші закуплено і роздано 60 вартісних українських книжок і оплачено 2 тижні пластового табору, учениці Любі Мазурик, яка здобула перше місце у змагу.

20-го червня відвідав Курси інспектор Іван Близнак, делеґований Шкільною Радою УККА. Він був приявний на лекціях у кожній клясі і відбув конференцію з учителями. У висліді візитації Управа Курсів одержала письмо від Шкільної Ради, в якім було стверджено належний рівень навчання на Курсах.

Є підстави сподіватися, що ці Курси Українознавства в Сиракюзах будуть розвоватися щораз краще, що з кожСиракюзах будуть розвиватися на одну клясу і що всі учні будуть старатися завершити своє навчання українознавства іспитом зрілости.

Управа Курсів Українознавства

З ПАНАМЕРИКАНСЬКИХ ІГРИЩ В ШИКАГО

Президія Комітету маніфестаційного походу-паради з приводу проголошення Третіх Панамериканських Ігрищ в Шикаго і церемоній під час відкриття цих ігрищ в Шикаго. Зліва donрава: полк. Джек Рейлі, екзек. директор; п-ні Вірджінія Мармедюк (НБС); през. Іван Дужанський (Ліга Американців Українського Походження); ген.-бриґ. Джеймс В. Ґілтон, голова Комітету.

Парада присвячена проголошенню Панамериканських Ігрищ в Шикаґо відбудеться цієї суботи 8-го серпня ц. р. в центрі Шикаґо, по Мишиґен Евню і Стейт Стріт о год. 2-ій по полудні з Ґрент Парку (б. Озера Мишиґен) з участю поверх 120 груп маніфестантів з різних організацій міста Шикаґо й околиці та національних груп цього міста, в тому й української, як також представників усіх країн американського континенту, що включилися у Ігрища.

Церемонія відкриття 3-іх Панамериканських Ігрищ відбудеться в четвер, дня 27 серпня ц. р. о год. 2-ій по полудні на міському стадіоні „Солджер Філд" (близько Озера Мишиґен). Відкриття довершить президент ЗДА Д. Двайт Айзенгавер, що спеціяльно прибуде на цю імпрезу.

Участь у Панамериканських Ігрищах в Шикаґо візьме поверх 2,000 спортовців, членів репрезентаційних екіп 23 держав Америки — Південної, Середньої та Північної. У збірному двотисячному хорі під час відкриття візьмуть участь також члени українських хорів Шикаґо, а в програмі Фестивалю Ігрищ є окремий виступ української групи.

Школа українознавства в Ню Йорку

20-го червня відбулося закінчення шкільного року у восьмирічній школі українознавства в Ню Йорку. В біжучому році в школі вчилося 200 хлопців і дівчат. Кінцеві свідоцтва видано 171 учневі. Ще 23-го травня пройшли кінцеві іспити, які з успіхом склали такі випускники; Абрам'юк Ігор, Бартко Христина, Валько Надія, Винник Лідія, Вишивана Тамара, Гаврилюк Ігор, Гайвас Аскольд, Гевко Богдан, Заклинський Орест, Данилишин Євген, Карпінський Ярослав, Котлярчук Ігор, Лащик Віра, Нагірна Світляна, Падох Марія, Саляк Звенислава, Сливка Богдан, Ставничий Ярослав, Хамут Ігор, Цегельська Марта і Черник Орест. Всіх 22. Наукою в школі охоплені такі дисципліни: українська мова і література, культура, географія і природа України. В школі учать такі учителі: Євгенія Храплива, Степан Стецик, Степан Салик, Марія Пришляк, Олександра Рабій, д-р В. Січинський, Любомир Кузьма, д-р Василь Вишиваний, який є рівночасно директором школи.

Закінчення шкільного року проходило під знаком Мазепинських Роковин, що їх тепер святкують українці у всіх вільних країнах. Імпрезу відкрив скарбник Батьківського Комітету інж. Гурик та передав слово директорові школи д-рові . Вишиваному, який роздав нагороди найкращим учням. Нагороди — кножки — одержали Лавро Анна (1 кляса); Сидорак Ігор і Беркещук Зоряна (2-го кляса); Шевчук Марія, Кебало Орест, Кузишин Люба, Чорний Христя (4-та кляса); Ластовецький Андрій, Головінський Юрій, Кузьмович Христя, Хомут Богдан (5-та кляса); Ханас Степанія (7-а кляса) та Глют Юрій з 8-ої кляси.

У мистецьку програму входили: промова про гетьмана Івана Мазепу — Юрій Глют, індивідуальні й збірні деклямації, народні танці учнів школи д-ра Петріни.

На закінчення, д-р Вишиваний подякував всім викладачам школи за співпрацю, Батьківському Комітетові за допомогу в керуванні школою, та побажав учням приємних вакацій і дальших успіхів в науці. Інж. Гурик в імені батьків зложив подяку усьому учительському зборові.

Д. С.

● В Лісбоні, Португалія, відбувся процес проти 10-членної групи осіб, які належали до таємної антиурядової організації в рр 1950 - 1956. Одного з підсудних засуджено на п'ять років в'язниці. Всі інші одержали по два роки в'язниці. Усіх позбавлено політичних прав на час 15 років.

ІКЕР СЕРЕД ДІТЕЙ НА „СОЮЗІВЦІ"

Нехай говорить, що хто хоче, але гасло „Нема то як на „Союзівці", має повне виправдання. Ось возьмімо н. пр., цьогорічну діточу оселю та її невтомну, без зайвої реклями, насправді добру комендантку п-і Аполлонію Книш і її виховниць - помічниць в дівочому таборі, що нещодавно закінчив там свій побут, відступаючи місце хлопцям. В прекрасному, наче вимріяному на таку ціль приміщенні, розтаборилися дівчатка, серед яких можна зустрінути українських дітей вже тут в Америці та в Европі народжених, яких батьки походять з-посеред „нових" та „старих" еміґрантів і заступають усі шари українського громадянства в ЗДА. Під дійсно фаховим та взірцевим проводом керівнички оселі п-і А. Книш ці наші пишні квітки, майбутнє України, впродовж трьох тижнів жили та насичувались чудовою природою цього „шматка України" та обновляли свої молоденькі серця в насправді українському патріотичному середовищі. Без пересади можна сказати, що ідея створення „Дитячої Оселі" на „Союзівці" вже на першому році вповні себе виправдала. Не всі ж бо діти мають ту спроможність бути членами молодечих організацій та згідно з програмою цих організацій побувати на своїх власних таборах. „Дитяча Оселя" на „Союзівці", ані не конкурує, ані не стоїть на перешкоді іншим оселям. Навпаки, і керівничка оселі п-і А. Книш і її помічниці, це вихованки Пласту, які засвоївши собі методи таборування і виховної праці на пластових таборах з успіхом примінюють їх на Оселі УНСоюзу.

Доля судила мені бути свідком одної милої і прикладної імпрези, яку влаштували наші дівчатка — учасниці дівочого табору разом зо своїми виховницями нашому немеьше милому і симпатичному для усіх — Іванові Керницькому — „Ікерові" в день його Патрона св. Івана Хрестителя в понеділок 6-го липня ц. р.

„Програму" зустрічі, яку вивели ці малі „артисти", можна було б без сорому показати як приклад для подібних імпрез. А було воно так: Перед будинком Оселі вишикувались в два ряди дівчатка під проводом своїх виховниць. Івась Керницький, не сподіваючись нічого, з'явився перед виструнченими дівчатками. Грімке „Многая Літа", відспіване молодими голосочками, зрадило Ікерові непередбачену несподіванку. А там полилися пісні, деклямації, скечі, до сліз веселі картини з життя Оселі та українські народні танки. А все це скомпоноване, написане, уложене самими виховницями - сестричками, що самі ще „вчора" були такими ж манюсенькими дівчатками, як їхні оьогоднішні вихованки. Ось автори текстів пісень, віршів, скечів, монологів, діялогів, танців. Реня Постолюк, Зірка Заремба, Леся Васьків, Ліда Стасюк, Зірка Вишивана. А виконавці? Не збагнути ж і не запам'ятати усі прізвища тих милих, малих артисток. Були там і Ляриса Оришкевич і Оксана Куйбіда і Рута Лотоцька з Трентону (до речі новачка пластової Станиці в Трентоні, що має за собою вже й пластові табори в Іст Четгем) та інші. Та надіяся, уся імпреза, що її вела як „конференсьє" і головний режисер виховниця Леся Васьків — залишила не лише в солензанта Ікера, але й в принагідних гостей, що замані співом і безтурботним сміхом дітей, застукали Ікера в оточенні щасливих понад усе дітей — незабутнє враження.

На закінчення цієї зустрічі українських дітей з українським письменником, — Ікерові подаровано великого песика і „грамоту" дотепно і по мистецьки виконану одною з виховниць Оселі. Цією грамотою солензант не без причини гордився перед приятелями і знакомими. А на черговий день, в празник св. Івана Хрестителя закосичені віночками сплетеними з призбираних на полянах і лісних галявинах „Союзівки" чудових квітів учасниці табору під проводом своїх виховниць з'явились на поляні перед капличкою на Богослуження, яке відслужив та високо патріотичну проповідь виголосив о. Кекиш. Чудова це була картина, коли наші дівчатка, співаючи церковних, богослужебних пісень приступали у своїх віночках на невинних головках до св. Причастя. А по Богослуженні знову радісні пісні, гамір, поворот до табору і дозвілля на розмови з батьками та знайомими, що приїхали на „Союзівку" у відвідини до своїх найдорожчих.

Ні, таки кажіть, що хочете, але немає ніде краще для наших дітей (та не лише для дітей!), як на „Союзівці".

юко

МАРКС І ЕНҐЕЛЬС ТА МОСКОВСЬКА ЦЕНЗУРА

(Продовження зі стор. 2)

На службу російського царату пішов шляхетський, буржуазний, раціоналістичний Інтернаціонал з людей різних країн без батьківщини, особливо з Франції, як Вольтер і інші. Цей Інтернаціонал упав на коліна перед Катериною II і проголосив її „Семірамідою Півночі". Не було жадного захвату чужої території, жадного тяжкого порушення права і наруги збоку російського царату, яких би не перелицьовано на поступову і ліберальну дію та на визволення народів".

„Здитинілі західні лібера́ли вірили беззастережно в щирість російських заяв. Так само робили европейські консерватисти. Вони брали за чисту монету російські фрази про правопорядок, охорону релігії та святість договорів. Російській дипломатії признано право бути консервативною, поступовою, революційною, православною або освіченою в міру її потреби та обставин."

✠

З глибоким смутком повідомляємо Рідних, Приятелів та Знайомих, що у вівторок, 4-го серпня 1959 р. упокоївся в Бозі, після довгої недуги, заосмотрений Найсвятішими Тайнами, на 75-му році життя,

НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ МУЖ, БАТЬКО, БРАТ І ДІДУНЬО,

бл. п. МИКОЛА ЯЦКІВ

гімназійний професор.

ПАНАХИДА відбудеться в ЧЕТВЕР, 6-го СЕРПНЯ 1959 р., в год. 8:00 веч. в пох. Каплиці при 38 Lafayette Ave., Brooklyn 17, N. Y. (Downtown), біля Brooklyn Academy of Music.

ПОХОРОН відбудеться в П'ЯТНИЦЮ, 7-го СЕРПНЯ 1959 р., в год. 9:00 ранку, до церкви св. Миколая, 259 — 19th Street, Brooklyn 15, N. Y., — а звідти на цвинтар St. Charles, Farmingdale, L. I.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Горем прибиті:

ЗИНОВІЯ, з дому КОСТИК — дружина
Д-р МИКОЛА й РОМАН — сини
Д-р МАРІЯ й ЛІДІЯ — доньки
НАТАЛІЯ — невістка
Інж. Роман ТКАЧ і д-р Осип ОРИШКЕВИЧ — зяті
АНТІН — брат
ВАСИЛЬ, БОГДАН, ЛАРИСА, ЗОЯ, МАРІНКА й ОСИП — внуки

✠

Ділимося сумною вісткою, що в середу, 22-го липня 1959 року в Клівленді, Огайо, відійшла на вічний спочинок, Товаришка спільної праці в „Маслосоюзі" в Станиславові,

бл. п. ВІЛЬГЕЛЬМІНА СТЕПАНЯК зам. КУХТА

Прощаємо Покійну Товаришку цією скромною згадкою, а Родині засилаємо співчуття.

„МАСЛОСОЮЗНИКИ" зі Станиславова

АПЛІКАЦІЇ НА ПРИЙНЯТТЯ
на
КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ
на „СОЮЗІВЦІ" в Кергонксон, Н. Й.
9-го СЕРПНЯ — 3-го ВЕРЕСНЯ 1959 року.

Ім'я ....
Адреса ....
Вік .... Член УНСоюзу, Відд. ....
Знання української мови: — добре; слабе; дуже слабе.
Залучаю на рахунок оплати: $...........
(Повна оплата курсів є $120.00. Половину належитости треба вплатити з аплікацією).

„Тиждень Поневолених Націй" в Балтиморі, Мд.

26-го липня наша громада відзначила загальним громадським вічем — „Тиждень Поневолених Націй", проголошений президентом Двайтом Айзенгавером. В ранніх годинах, в Укр. Катол. Церкві св. Михаїла відправлено врочисте Богослуження в наміренні укр. народу, Американського Конґресу і Президента Айзенгавера. Про значення ідеї — „Тижня Поневолених Націй" для многострадального українського народу, проповідували — в англійській мові, — о. Данусяр з Вашинґтону і по українськи — о. парох Мельничук. Місцеві українські організації прибули на Богослуження з своїми прапорами. Одночасно, в Укр. Православній Церкві настоятель о. А. Ілінський відправив після Літургії — молебень за поневолений український народ з вдячним многоліттям для президента Айзенгавера і глибоко продуманою проповіддю. В парохіяльній залі, після промови церковного старости сотника Трегубенка відчитано і одноголосно прийнято грамоту подяки для президента Айзенгавера, що її зредаґував місцевий Відділ УКК.

О год. 11-ій перед полуднем в залі Укр. Катол. Церкви зібралися представники усіх наших організацій і численні громадяни на громадське віче, що його відкрив патріотичним вступним словом, — голова місцевого Відділу УКК мґр. Климентій Баб'як. До президії віча покликано: д-ра Лемішку, д-ра Шавяка, А. Булавку, А. Татчина, Д. Пісецького, П. Войтовича і В. Стельмаха. П. Татчин відчитав по українськи заяву Президента Айзенгавера з нагоди проголошення — „Тижня Поневолених Націй", а п. Тарас Xархаліс прочитав англійською мовою резолюційні внески сенаторів Даґлеса і Джевітса. П. А. Булавка виголосив промову, підкреслюючи, що визволення і самостійність України це не лише історична справедливість, але передовсім історична конечність, без здійснення якої немислимий довший мир у світі. Доповідач прочитав окрему грамоту подяки американському Конґресові і президентові Айзенгаверові, що її присутні на вічу прийняли одноголосно повстанням з місць і невгаваючими оплесками. Відписи грамот подяки вислано губернаторові Мерилєнду, мейорові м. Балтімор і місцевій англомовній пресі. **А. А.**

Спорт

ТЕНІСОВІ ЗМАГАННЯ В ТОРОНТІ

Відома з своїх непересічних осягів на терені Америки й Канади — Тенісова Ланка УСТ „Черник" з Дітройту виїздила на змагання з Українським Тенісовим Клюбом „Львів" у Торонті, Канада.

Змагання відбулися в неділю 19 липня 1959, о 8-ій год. ранка на площі Кемпбел Ейв. Плейфілд. На тенісових кортах тої площі розіграно 6 сінґлів і 3 деблі в конкуренції чоловіків. Жінки не могли ще виступити на цих змаганнях із-за непередбачених перешкод.

ВИСЛІД ЗМАГАНЬ:

Сінґлі:

УСТ „Черник" Дітройт		УТК „Львів" Торонто	
Король Юрій	—	Скорик Н.	9:7, 8:6
Воробкевич Лев	—	Шипула Роман	6:4, 9:7
Годів Юрій	—	Драч Зенон	3:6, 7:5, 6:2
Смаль Ростислав	—	Возняк Волод.	6:1, 6:4
Миколенко Микола	—	Д-р Мельник І.	7:5, 2:6, 6:4
Заревич Маріян	—	Мазяр Степан	2:6, 2:6

Деблі:

Король Юрій	—	Скорик Н.	6:3, 6:3
Миколенко Микола	—	Драч Зенон	
Воробкевич Лев	—	Д-р Мельник І.	3:6, 2:6
Заревич Маріян	—	Шипула Роман	
Годів Юрій	—	Возняк Волод.	6:1, 6:4
Смаль Ростислав	—	Мазяр Степан	

Загальний вислід змагань:

УСТ „Черник" — Дітройт — УТК „Львів" — Торонто 7:2

В суботу 1-го серпня 1959 на площі Джейн Плейфілд відбувся Другий Внутрішній Тенісовий Турнір УСТ „Черник" за перехідну Чашу п. Василя Довганя. **Я. З.**

НОВИНА! НОВИНА!
ДАРІЯ ЯРОСЛАВСЬКА
„ЇЇ НЬЮ ЙОРК"
ПОВІСТЬ ІЗ СУЧАСНОГО ЖИТТЯ.
Молода дівчина здобуває своє життя у нових обставинах.
Ціна — $ 2.00
Замовлення і гроші чеками або поштовими переказами, слати на адресу:
"Svoboda"
P. O. Box 346 — Jedsey City 3, N. J.

СИН РОКЕФЕЛЛЕРА ОДРУЖУСТЬСЯ

Стівен Рокефеллер, 23 літ, син нюйоркського губернатора Нелсона Рокефеллера, має одружитися дня 22 серпня ц. р з Анною Марією Расмуссен (ліворуч). На фото: обоє розмовляють з газетною репортеркою, під час пресової конференції в Сеґне, в Норвеґії.

Губернатор Рібікоф проти кандидатів „любимців стейту", а губ. Бравн „за"

Сан Хуан, Порто Ріко. — Губернатор Коннектикату Абрагам Рібікоф заявив на конференції губернаторів, що це не є чесна політика зголошуватися губернаторам на кандидатів на президента під час правиборів як так звані „любимці стейту", на те тільки, щоб пізніше торгувати тими голосами стейтових делеґатів, які на них впали. Тоді цими голосами рішають за кулісами дві - три особи, а не самі делеґати. Проти такого становища губ. Рібікофа виступив губернатор Каліфорнії Едмунд Бравн, який сам хоче кандидувати у правиборах як „стейтовий любимець", заявляючи, що стейт Коннектикат не має правиборів, і там власне не голосами делеґатів рішають нечисленні особи. Досі між демократами є вже кілька таких стейтових — „фаворитів", а сенатори Джан Ф. Кеннеді і Гюберт Гомфрі хочуть кандидувати у правиборах і в інших стейтах, крім своїх. Між республіканськими кандидатами на президента називають віце - президента Ричарда М. Ніксона і губернатора Ню Йорку — Нелсона А. Рокефеллера.

Між 10 і 12-им серпня можна буде бачити велике число метеорів

Филаделфія, Па. — Емеритований професор астрономії в Пенсилвенійському університеті д-р Чарлз П. Олівер звертає увагу на те, що між 10 і 12-им серпня при погідному небі можна буде бачити велике число метеорів. Ці метеори виходять із сузір'я Персея, і їх можна бачити в різних частинах нашого неба. Вони кружляють в орбіті комети Титтла, яка є великим фраґментом якогось великого тіла, а метеори — це маленькі частинки якоїсь, може навіть, і дуже великої комети, яка давно розпалася на дрібні частини. Д-р Олівер твердить, що пересічний метеор із сузір'я Персея є малощо більший від зерна піску, і „ми бачимо світляну енерґію, а не самий метеорит" — каже д-р Олівєр. Він закликає всіх обсерваторів, щоб висилали свої вавваги про метеори до відділу астрономії при Пенсилвенійському університеті. Треба подати число їх кожної години під час трьох ночей (10, 11 і 12 серпня) та описати ті, які будуть ясніші. Світло називаємо „метеором", а саму частину - предмет називають „метеороїдом", а як упаде на землю — то „метеоритом".

● **Адлей Е. Стівенсон,** колишній демократичний кандидат на президента, зустрівся під час свого перебування в Атенах, Греція, з грецьким міністром закордонних справ Еванґельосом Авероффом-Тосіццою.

● **Іракський прем'єр Кассім** сповістив, що внаслідок заворушень, викликаних комуністами в Кіркуку з нагоди першої річниці антимонархістичної революції в цій країні, згинуло 79 осіб, із яких сорок були спалені живцем.

● **Ізраїльський уряд** обговорював на своїм засіданні в неділю, дня 2 серпня проблему сутичок і актів хуліґанства, викликуваниxx незадоволеними жидівськими іміґрантами з Північної Африки. В п'ятницю минулого тижня ці незадоволені елементи відбули в одній із дільниць Гайфи довгогодинний вуличний бій з ізраїльською поліцією.

„ІСТОРІЯ РУСІВ"
з вступною статтею проф. О. Оглоблина,
в перекладі В. Давиденка.
Книжка має 380 сторінок і видана на доброму папері. „ІСТОРІЯ РУСІВ", ця вічна книга України, вперше виходить українською мовою. Її останнє видання побачило світ у 1846 році і „внесло могутній дух в усе тогочасне українське життя". „Ні одна книга, — писав проф. Д. Дорошенко, — не мала у свій час такого впливу на розвиток української національної думки, як „Кобзар" Т. Шевченка та „Історія Русів"... „Глибока патріотична ідея, безмежна відданість української Нації, висока національна, політична й державна свідомість — ось що світиться з кожної сторінки цього знаменитого твору" (проф. Л. Білецький).
• ПРИДБАЙТЕ І ПРОЧИТАЙТЕ ЦЮ КНИГУ •
Ціна в м'якій оправі $3.50 — в твердій $4.00
Замовляти:
"SVOBODA" 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Місячні Збори Б-ва св. ап. Петра й Павла, Відд. 102, відбудуться в неділю, 9-го серпня 1959 р., зараз по Службі Божій, в церковній залі — 2280 W. 7th. — М. Молеський, предс.; С. Косик, кас.; М. Бобечко, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні Збори Б-ва св. Володимира, Відд. 130, відбудуться в суботу, 8-го серпня 1959 р., в год. 8-ій веч., в домі „Сестер" під ч. 30 Іст 7-ма вул. Порядок Зборів: перечитання протоколу, фінансовий звіт, Контр. Комісії і перечитання кореспонденції. Перед Зборами можна вплачувати членські вкладки. — І. Малець, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Т-во „Єдність", Відд. 163, подає до відома своїм членам, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 9-го серпня 1959 р., в Гор. Клюбі при 847 Френклин вул., в год. 12-ій впол. Проситься членів прибути на призначений час. Довгуючим членам пригадується — вирівняти свої вкладки та відібрати свої дивіденди-чеки тим, що ще не забрали. — М. Курко, предс.; С. Филик, фін. секр.; Д. Мисько, рек. секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Т-во „Любов", Відд. 45, повідомляє своїх членів, що Збори відбудуться в неділю, 9-го серпня 1959 р. Просимо всіх членів прибути, а особливо пригадуємо довгуючим членам прийти та вирівняти свої залеглості та забрати свої дивіденди-чеки. — Т. Малик, предс.; А. Гарасим, кас.; М. Сеник, секр.

БАЛТИМОРЕ, Мд. — Б-во Пресвятої Тройці, Відд. 320, повідомляє своїх членів, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 9-го серпня 1959 р., в год. 1:30 по пол. в Укр. Гор. Клюбі — 3101 O'Donnell St. Проситься всіх членів прибути на означений час і вирівняти свої залеглі вкладки. — Д. Пісецький, пр.; І. Малко, секр.

Студійна (Каледжова) Грамота Українського Народного Союзу запевнить вашим дітям високі студії, а з ними краще й багатше життя! Не зволікайте зі забезпеченням ваших дітей! Нехай вони стануть ювілейними членами Союзу!

Посмертні Згадки

Йосип ТАРНАВСЬКИЙ, довголітній член 76 Відд. УНСоюзу, Б-ва св. І. Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., помер 10-го липня 1959 р., на 67-му році життя. Покійний походив із села Лопатин, пов. Броди, Зах. Україна. Полишив дружину Ягнішку та 2 дітей, Степана та Марію, які є членами УНСоюзу. Покійного поховали на цвинтарі св. Хреста, із церкви св. І. Хрестителя при вул. Мортон в Нюарку, 14-го липня 1959 р. — В. Й. П.!
В. Салабун, секр.

Іван РУНЬКО, член Т-ва „Згода", Відд. 20 УНСоюзу в Гемтремку, Миш., упокоївся в Бозі, по довгій недузі 18-го липня 1959 р. Покійний народився 1876 р. в Кобиловолоках, пов. Теребовля, Зах. Україна. Ще за молодих років Родичі вивчили Його столярства, малярства та різьби. Покійний полишив велику працю. В Америці осів в Дітройті, де й продовжував свою працю для української Громади — вирізьбив вівтар у церкві Преч. Діви Марії при вул. Grayling та допомагав при будові церкви на Comor вул. У тій ділянці Покійний багато праці вложив для Відділу „Згода", чим Відділ втішається і по сьогоднішній день. Покійний був активним членом УНСоюзу та Б-ва св. Арх. Михаїла. Полишив у краю дружину Марію, доньку Ярославу, внуків і правнуків, а в Дітройті доньку Лесю та зятя Ростковича. Величавий похорон відбувся, при участи парохіян церкви Неп. Зачаття Преч. Діви Марії, Членів Відділу УНСоюзу, Б-ва Арх. Михаїла та Рідні, на цвинтар Mt. Olivet в Дітройті. — В. Й. П.!
А. Триш, секр.

Микола ПОНЕДІЛОК
„ВІТАМІНИ"
ГУМОРИСТИЧНІ ОБРАЗКИ
по той і по цей бік океану.
Ціна — $ 2.00
Замовляти:
"SVOBODA"
81-83 Grand Street
Jersey City 3, N. J.

НОВИНКА ДІТОЧКАМ!
Вже вийшли з друку чудові оповідання для дітей
Іванни САВИЦЬКОЇ
„Наша Хатка"
З розкішними великими ілюстраціями.
Петра Андрусева
Ціна — $ 1.50
Спішіть з замовленнями:
"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

ТАРЗАН, ч. 4302. Шлях із тортурами.

Мавполюд йшов обережно, але навіть строге пайкування харчів не припинило того, що всі запаси вичерпалися.

Цілими днями він ішов та йшов, похитуючися під немилосерними променями сонця.

Його почорнілі й напухлі губи випнялися; його язик набряк від спраги. На нього найшла турбота... турбота, що він почне маячити!